

Motion till riksdagen

1988/89:Sk31

av Görel Thurdin m.fl. (c)

med anledning av prop. 1988/89:55 om reavinstbeskattning av andelar i handelsbolag, m.m.

Handelsbolag är en av våra vanligaste associationsformer. Det fanns 1986 ca 65 000 handelsbolag registrerade på handelsregister. De flesta handelsbolag är småföretag eller med ett fåtal anställda. Handelsbolagen förekommer näringar såsom varuhandel, hotell och restaurang, fastighetsförvaltning, mindre tillverkningsindustri, biologiska näringar såsom trädgård och jord/skogsbruk, tjänsteproduktion m.fl.

Ett handelsbolag föreligger så snart två eller flera personer avtalat att gemensamt driva näringsverksamhet i bolagsform. Handelsbolaget är en egen juridisk person och kan därmed sluta avtal och ikläda sig skyldigheter. Bolagsmännen är dock solidariskt ansvariga för bolagets skulder. Även om handelsbolaget är juridisk person är det inget eget skattesubjekt. Bolagsmännen beskattas var för under inkomst av rörelse för sin andel av handelsbolagets

Kommanditbolaget är en specialform av handelsbolaget. I bolag kan vissa bolagsmän begränsa sitt ansvar till den insatsen. Minst en bolagsman måste dock vara obegränsat för bolagets förbindelser. Denne kallas komplementär. Kan var komplementär i ett kommanditbolag.

Ytterligare en variant av handelsbolag är det enkla bolaget. Skillnaden gentemot övriga, handels- och kommandibolagen, är att verksamheten inte uppfyller samtliga kriterier för att hänföras till att bolaget inte är egen juridisk person.

Genom kombinationen av juridisk självständighet, personligt ansvar och många kombinationsmöjligheter för delägarskap och ansvar, utgör de olika varianterna av handelsbolag sammantaget en utomordentligt viktig form för näringsverksamhet, framför allt för småföretag. Som ett komplement till enskild firma är handelsbolaget mycket viktigt för utveckling och spridning av risktagande och för nyföretagande. Centern har uppfattningen att lagstiftningen som vidtas för att hindra otillbörligt utnyttjande av skattesystemet såsom skatteplanering och skattebrottslighet inte får innebära att villkoren för näringsverksamhet i associationsformen som sådan försämrats. Detta bör ges regeringen till känna.

De civilrättsliga bestämmelserna om handelsbolag finns i lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag, HBL. De skattemässiga bestämmelserna återfinns framför allt i kommunalskattelagen, KL. Regelsystemet är dock långt ifrån fullständigt och genomgripande. Många viktiga frågor är oreglerade och har överlåtits att avgöras av praxis. Detta är en otillfredställande situation som leder till oklarhet om gällande regler och i viss mån godtycke.

Handelsbolagsformens flexibilitet, brister i lagstiftningen och ett asymmetriskt skattesystem med bl.a. annorlunda skattesatser för inkomst av tjänst och reavinstbeskattning har inneburit att handelsbolag, framför allt kommanditbolag, de senaste åren blivit intressanta för skatteplanering och skatteundandragande verksamhet. Främst handlar det om utnyttjande av s.k. dubbla avdrag, dvs. det förhållande att delägarna kan utnyttja att ett bolag går med förlust såväl vid den löpande taxeringen som i samband med att bolagsandelen avyttras. Förluster påverkar alltså inte ingångsvärdet vid reavinstbeskattningen. Det är också detta förhållande som proposition 1988/89:55 främst riktar in sig mot. Centern instämmer i grundinställningen att dubbla avdrag ej bör kunna förekomma. En lagändring som snarast kommer tillrätta med den omfattande skatteplaneringen på detta område bör därför genomföras utan avvaktan på i övrigt pågående utredningsarbete.

I propositionen föreslås angående beskattningen av delägare i handelsbolag att:

- en förlust skall reducera ingångsvärdet för handelsbolagsandelen i samma utsträckning som en vinst ökar ingångsvärdet,
- gåva av andel i handelsbolag skall föranleda reavinstbeskattning hos givaren i den mån hans justerade ingångsvärde är negativt. Motsvarande skall gälla då en andel med negativt ingångsvärde övergår genom arv, testamente eller bodelning,
- upplösning av handelsbolag och inlösen av andel skall jämföras med avyttring av andelen,
- reaförluster på andelar i handelsbolag skall vara avdragsgilla till 40 % även om andelen innehafts kortare tid än två år,
- övergångsregler införs som bl.a. innebär att de nya bestämmelserna med vissa undantag skall tillämpas på äganderättsövergångar som skett efter den 18 augusti 1988,
- en uppgiftsskyldighet om förändringar i det justerade ingångsvärdet införs för delägare i handelsbolag,
- verksamhet i handelsbolag inte skall kunna ingå i samma förvärvskälla som verksamhet som den skattskyldige driver i egen regi,
- sparavdraget inte skall komma ifråga för kapitalintäkter som redovisas i handelsbolag.

I propositionen föreslås också angående avdragsrätt för räntekompensation att:

- vissa ändringar i avdragsrätten för räntekompensation vid försäljning av obligationer och andra skuldebrev samt andelar i avkastningsfonder införs.

Vinstberäkningen

Centern godtar förslaget att ingångsvärdet justeras med, förutom tillskott och uttag, skattemässiga över- och underskott. Underskott bör reducera ingångsvärdet i samma utsträckning som en vinst ökar ingångsvärdet. Det justerade ingångsvärdet skall därmed kunna bli negativt.

Även de underskott som ej lett till faktiskt minskad skatt kommer med regeringens förslag att reducera ingångsvärdet. Centern anser detta vara

olyckligt. Emellertid skulle, som regeringen påpekar, en undantagsregel ytterligare komplicera tillämpningen. Propositionens förslag kommer redan i sig att innebära utrednings- och hanteringsvårigheter, varför ytterligare komplikationsgrad inte är tillrådlig. Centern godtar därför regeringens förslag i denna del.

När det gäller förslaget att orealiserade värdestegringar ej skall få höja ingångsvärdet har centern däremot en avvikande uppfattning. Regeringens förslag innebär här att dubbelbeskattningseffekter uppståreftersom orealiserade värdestegringar indirekt kommer att beskattas vid avyttring av andel i bolaget. Förslaget innebär vidare att neutraliteten i beskattningen rubbas mellan handelsbolag och enskild firma. Centern avslår regeringens förslag i denna del.

Reaförluster på yngre andelar

Regeringen anför i sin proposition att en allmän omprövning av reavinsterbeskattning m.m. görs i de pågående skatteutredningarna och hävdar att något undantag från den föreslagna regeln att avdragsrätt för förluster på andelar yngre än två år skall begränsas till 40 % från nuvarande 100 % inte bör göras. Centern anser att just det faktum att skatteutredningarna arbetar med de nämnda frågorna talar för att någon förändring i jämförelse med dagens situation *inte* nu bör genomföras. Reavinster beskattas i dag till 100 % om andelarna är yngre än två år och 40 % om andelarna är äldre än två år. Reaförluster behandlas på samma sätt.

En av skatteutredningarnas viktigaste uppgifter bör vara att se till att ett framtida skattesystem präglas av symmetri. Regeringens förslag att begränsa avdragsrätten för reaförluster till 40 % för andelar yngre än två år innebär att en asymmetri mellan reavinster och reaförluster införs. Risktagande i seriös näringsverksamhet motverkas också.

Centern avslår av dessa anledningar regeringens förslag i denna del.

Förvärvskälleregeln och sparavdraget

I propositionen föreslås att verksamhet i handelsbolag inte skall kunna ingå i samma förvärvskälla som den skattskyldige driver i egen regi. Regeringen anför att en särredovisning kommer att göra det lättare att löpande justera ingångsvärdet. Centern anser inte detta argument vara tillräckligt för att genomföra en förändring av denna omfattning. Förslaget innebär en utvidgning av förvärvskällebegreppet vad avser inkomst av kapital och inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet. Centern anser att förändringar av denna art bör förbehållas de pågående skatteutredningarna. Centern avslår därför propositionens förslag i denna del.

När det gäller sparavdraget har centern även där en avvikande mening jämfört med propositionen. Regeringen anför i propositionen att syftet med sparavdraget varit att förenkla deklarations- och taxeringsförfarandet för framför allt löntagare. Centern delar inte denna historieberskrivning. Sparavdragets primära uppgift har hela tiden varit att utgöra en sparstimulans. Med hänsyn till det för närvarande låga sparandet och att ytterligare sparstimulan-

ser behöver införas, anser vi det vara fel att ta bort möjligheten till sparavdrag. Centern avslår propositionens förslag i denna del.

Mot. 1988/89
Sk31

Hemställan

Med anledning av vad som ovan anförts hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om villkoren för näringsverksamhet i handelsbolag,
2. att riksdagen avslår regeringens förslag om att orealiserade värdestegringar ej skall höja ingångsvärdet,
3. att riksdagen avslår regeringens förslag om förändrad avdragsrätt för realisationsförluster på handelsbolagsandelar yngre än två år,
4. att riksdagen avslår regeringens förslag om förändrade förvärvskälleregler,
5. att riksdagen avslår regeringens förslag om slopat sparavdrag för kapitalintäkter i handelsbolag.

Stockholm den 23 november 1988

Görel Thurdin (c)

Gunnar Björk (c)

Rolf Kenneryd (c)

Håkan Hansson (c)

Ivar Franzén (c)

Gunilla André (c)

Martin Olsson (c)